

FITXA IDENTIFICATIVA

DADES DE L'ASSIGNATURA

Codi: 33530
Nom: Dret penitenciari
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 4,5
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1311 - Grau Treball Social	Facultat de Ciències Socials	4	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1311 - Grau Treball Social	Dret Penitenciari	OPTATIVA

COORDINACIÓ

CHAVES PEDRON CESAR

RESUM

L'assignatura *Dret Penitenciari* és optativa de caràcter semestral del Grau en Treball Social i consta de 4.5 crèdits ECTS. El seu contingut específic és l'estudi de l'execució de la pena privativa de llibertat i els sistemes penitenciaris, així com els drets i deures afectats per la privació de llibertat, el règim i tractament penitenciari i les conseqüències jurídiques i socials de l'empresonament amb les alternatives al mateix que preveu la legislació espanyola, amb una especial atenció a la exclusió social como factor criminògen i a la intervenció social en presó.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

L'assignatura Dret Penitenciari és una de les matèries/assignatures que retola el Mòdul Optatiu/Menció Interculturalitat, Cooperació i Exclusió Social. El/lestudiant que opte per esta Menció cursarà també les següents matèries/assignatures com a oferta agrupada:

- Treball Social i Cooperació Internacional per al Desenvolupament
- Antropologia dels Grups Ètnics i Culturals
- Treball Social, Immigració i Interculturalitat
- Psicologia Social de la inadaptació
- Sociologia de la Desviació Social

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

1311 - Grau Treball Social

Actuar amb autonomia en l'aprenentatge, prenent decisions fonamentades en diferents contextos, emetent judicis sobre la base de l'experimentació i l'anàlisi i transferint el coneixement a noves situacions.

Administrar responsablement el propi treball assignant prioritats, complint les obligacions professionals i avaluant l'eficàcia del programa de treball.

Aplicar les actituds i habilitats necessàries per a integrar la perspectiva de gènere a la pràctica professional.

Aplicar les tècniques del treball social per a treballar de manera eficaç dins dels sistemes, xarxes i equips interdisciplinaris i multiorganitzacionals.

Aplicar tècniques i mètodes d'intervenció en interculturalitat, cooperació i exclusió social.

Comprendre els sistemes, contextos organitzacionals i equips de treball vinculats al treball social.

Conèixer les realitats específiques, necessitats i recursos especialitzats orientats cap a la diversitat cultural, les relacions interètniques, la intervenció amb persones migrants i refugiades, privació de llibertat, inserció sociolaboral, cooperació al

Contribuir a la gestió i direcció d'entitats de benestar social.

Contribuir a la preparació de reunions i participar en la presa de decisions a fi de defensar millor els interessos de les persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats.

Contribuir en el disseny, desenvolupament i execució de solucions que responguen a demandes socials, tenint en compte com a referent els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

Definir propostes de resolució davant situacions de risc prèvia identificació i valoració de la naturalesa d'aquest.

Demostrar raonament crític i autocrític en l'àmbit de la titulació, considerant aspectes com ara l'ètica professional, els valors morals i les implicacions socials de les diferents activitats realitzades.

Desenvolupar accions vinculades amb l'administració de recursos i serveis, supervisant-ne l'eficàcia i assegurant-ne la qualitat.

Desenvolupar projectes d'intervenció i investigació en treball social adaptats a les necessitats interculturals, de cooperació i col·lectius en situació o risc d'exclusió social.

Generar històries i informes socials mantenint-los complets, fidedignes, accessibles i actualitzats com a ajuda en la presa de decisions i les valoracions professionals.

Identificar les metodologies d'intervenció en treball social per a la interacció, acompanyament i resolució de necessitats i situacions-problema amb persones, famílies, grups i comunitats.

Identificar situacions de risc pròpies de l'exercici professional a través de la planificació, revisió i seguiment d'accions orientades a això.

Reforçar les capacitats de les persones, famílies, grups i comunitats perquè siguin agents de transformació en les situacions en què viuen.

Saber comunicar-se de manera efectiva, tant de manera oral com escrita, adaptant-se a les característiques de la situació i de l'audiència.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Sistema penal espanyol i actuacions del Dret Penal en els supòsits de delinqüència vinculats a l'exclusió i inadaptació social

El Dret Penitenciari. La pena de presó en l'ordenament espanyol. Altres penes d'interior penitenciari. Crisi de la presó. Alternatives a la presó: substitució i suspensió. Població penitenciària.

2. Sistema penitenciari espanyol i prestacions de l'Administració Pública

La legislació penitenciària. El Jutge de Vigilància Penitenciària. Règim penitenciari i organització interna. Classificació penitenciària i Establiments penitenciaris. Procediment disciplinari.

3. Funcions del treballador/a social a la presó

Relació jurídica-penitenciària: drets i deures dels interns. L'Administració Penitenciària; especial atenció als treballadors socials. Dades rellevants per al informe social. Prestacions penitenciàries.

4. Relacions amb l'exterior dels interns/es i possibles solucions a les causes de delinqüència

Relacions amb l'exterior: comunicacions i visites. Permisos deixada. Llibertat condicional i beneficis penitenciaris. Tractament penitenciari. Treball penitenciari.

VOLUM DE TREBALL (HORES)**ACTIVITATS PRESENCIALS**

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	45,00
Total hores	45,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	10,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	5,00
Estudi i treball autònom	25,00
Preparació de classes	12,50
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00
Resolució de casos pràctics	5,00
Total hores	67,50

METODOLOGIA DOCENT

En les classes s'explicaran els aspectos més complexos del programa fomentant la participació.

Així mateix es realitzaran les següents activitats que formaran part de l'avaluació contínua:

Debat i discussió

Presentació i exposició de treballs: informe social sobre un cas real

Pràctiques: visionat de pel·lícules i documentals, Comentari de textos, Mapes conceptuals, Taller de casos pràctics, Visita al centre penitenciari

AVALUACIÓ

En la Primera convocatòria s'empraran els següents sistemes d'avaluació:

A) Prova escrita de resposta oberta per a comprovar la capacitat d'expressió escrita, l'organització d'idees, la capacitat d'aplicació, l'anàlisi i la creativitat: ponderació entre 0.0 i 60.0

B) Examen oral per a comprovar la profunditat en la comprensió, la capacitat de relacionar matèries i el coneixement de problemes actuals. Ponderació entre 0.0 i 60.0.

La modalitat (A) o la modalitat (B) d'examen es determinarà en funció de l'assignació docent, d'esta manera el professor/a que tinga al seu càrrec l'assignatura establirà si la prova és oral o escrita.

C) Avaluació contínua del treball realitzat pels estudiants al llarg del curs, sobretot el que fa a les competències de treball individual i en equip, a la identificació de conceptes i processos clau, i també a la preparació i resolució d'exercicis i problemes: ponderació entre 0.0 i 40.0. **L'assistència a l'Activitat Formativa Complementària aprovada per la CAT programada per al curs per a l'itinerari/menció Interculturalitat, cooperació i exclusió social, forma part de l'avaluació i és activitat avaluable i es considera una de les activitats formatives de Treball Autònom de l'Estudiant/a.**

Cal aprovar la part teòrica **de l'examen** perquè es faci mitjana amb la part d'avaluació contínua.

En la Segona convocatòria s'empraran els mateixos sistemes d'avaluació que en la Primera convocatòria, i la qualificació de l'avaluació contínua, siga la que siga, es guarda per a la segona convocatòria. Cal aprovar la part teòrica **de l'examen** perquè es faci mitjana amb la part d'avaluació contínua.

Us recordem que:

El plagi és "l'acció de deshonestat al moment de copiar en el substancial obres alienes presentant-les com a pròpies" (Reducindo et al., 2017, p. 300). I, el ciberplagi "ocorre quan es presenta un treball com a fruit del treball personal quan realment és informació copiada parcial, mitjana o totalment d'un autor sense cap mena de crèdits o bibliografia. Normalment succeeix amb textos [...] en línia" (Sarrià i De Francisco, 2018, p. 4).

No incórrer en pràctiques com les referides implica fer un ús responsable i ètic de la informació que s'utilitza en els treballs acadèmics. Les Normes APA-7a Edició són l'instrument imprescindible per a aconseguir l'honestat acadèmica tal com us indicarem en els treballs d'avaluació contínua que presenteu al llarg del quadrimestre.

Dit l'anterior, a partir del segon quadrimestre de primer curs, en totes les assignatures es prestarà especial atenció, en l'avaluació contínua de treballs, al compliment de les pràctiques d'honestat acadèmica i respecte per la propietat intel·lectual de tercers, mitjançant l'ús de la citació i presentació de treballs

acadèmics, seguint normes APA-7a edició.

BIBLIOGRAFIA

Nota: aquestes referències bibliogràfiques utilitzen les normes de citació que corresponen a les disciplines jurídiques sent la utilitzada l'ISO-690 amb alguns matisos.

- Cervelló Donderis, V. Derecho Penitenciario, Valencia, 2022. Tirant lo Blanch 5ª Edición.
- Maculan, E.; Cámara Arroyo, S.; Fernández Bermejo, D.: Derecho penitenciario, Dykinson S.L., Madrid 2022.
- Ríos Martín, J.C. Manual de ejecución penitenciaria, Madrid, 2016
- Rodríguez Alonso, A./Rodríguez Avilés, J.A, Lecciones de Derecho Penitenciario, Granada, 2011.
- <http://www.mir.es>
- <http://www.derechopenitenciario.com/index.asp>